

เรื่องสร้างโรงเรียนประจำจังหวัดลำปาง

“บุญวาทย์วิทยาลัย”

ปลัดมณฑลตปประจำจังหวัดลำปางมีใบบอกมาว่า โรงเรียนประจำจังหวัดลำปางหลังเก่า เดิมเป็นที่ทำการของบริษัทกิมเซ่งหลี มหาอำมาตย์โท เจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิตย์เจ้าผู้ครองนครลำปาง ได้ขอสถานที่พร้อมทั้งที่ดินยกให้เป็นสมบัติของโรงเรียนประจำจังหวัดลำปาง และกระทรวงธรรมการให้นามว่า “บุญวาทย์วิทยาลัย” ต่อมาการศึกษาเจริญขึ้น สถานที่เดิเรียนคับแคบ กระทรวงธรรมการได้อุญขาดเงินการจร ๓,๐๘๐ บาท ให้จัดการปลูกสร้างสถานที่เพิ่มเติม คือ ชั้นบนกั้นฝา ชั้นล่างปล่อยเป็นโถงเชื่อมหลังคากับพนให้ติดต่อกับตัวโรงเรียนเดิมแต่ดูเหมือน ก็ยังไม่พอแก่จำนวนนักเรียนจนถึงกับต้องค่อพะไลและปลูกโรงเรียนชั่วคราวขึ้นด้วยเครื่องไม้ไผ่ แม้เช่นนั้นนักเรียนก็ยังต้องนั่งยัดเขยัดกัน เพราะนักเรียนทวชน นอกจากนั้นโรงเรียนหลังเก่าชำรุดทรุดโทรมมาก จนเหตอความสามารภที่จะจัดการซ่อมแซม และไม่เหมาะแก่การที่จะใช้เป็นสถานที่เ้าเรียน มีเด้าเกาะกะ บริเวณโรงเรียนคับแคบไม่มีที่พอจะให้นักเรียนเดินก็พากตางแจ้งได้ รองอำมาตย์โท ชุนสิทธิ์วรเวทย์ ธรรมการจังหวัด จึงดำริหาพื้นที่ปลูกสร้างโรงเรียนใหม่ให้ใหญ่โตกว้างขวาง เพื่อสะดวกแก่การศึกษา

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๗๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๘ หน้า ๒๗๔๓

ในภายหน้า และได้ขอแปลนโรงเรียนจากกระทรวงธรรมการ
ครั้นได้รับแปลนแล้วปรากฏว่าขนาดใหญ่โตกว้างขวาง ทำการ
ก่อสร้างเองจะต้องใช้เงินมาก หากจะแตกเปิดยื่นคือมอบตัว
โรงเรียนตลอดทั้งพื้นที่ของโรงเรียนดังเก่า กับเพิ่มเงินพอสมควร
ให้แก่ผู้รับเหมาทำการก่อสร้างตามแบบแปลนและตราการก่อสร้าง
ดังบางอย่าง เช่นการทำดี ทำที่อร่ามหน้าฝน จะทุนเงินได้มาก
ได้เรียกช่างมาประมาณราคา เพื่อต้องการทราบจำนวนเงินที่จะต้อง
เพิ่มจริง ๆ ตกลงมีผู้รับทำการหลายราย มีรองอำมาตย์โท
หลวงประสานไมตรีราษฎร์ กรมการพิเศษ ซึ่งขอเงินเพิ่มน้อย
ที่สุดเพียง ๓๐,๐๐๐ บาท จังหวัดจึงมีใบบอกมาขอเงินรายบุรณะ
โรงเรียนตลอดจนการแตกเปิดยื่นตัวโรงเรียนและที่ดิน กระทรวง
ธรรมการได้อนุญาตเงินให้ตามที่ขอ จังหวัดได้ทำสัญญาให้
รองอำมาตย์โท หลวงประสานไมตรีราษฎร์ จัดการปลูกสร้าง
ขึ้นใหม่หลังหนึ่ง เป็นเรือน ๒ ชั้น กว้าง ๘ เมตร ยาว ๔๑ เมตร
สิ้นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาทพอดี การก่อสร้างโรงเรียนหลังนี้ได้ตั้ง
กรรมการตรวจปรากฏว่า บรรดาตัวไม้ต่าง ๆ ตลอดจนเครื่อง
อุปกรณ์ โดยมาก รองอำมาตย์โท หลวงประสานไมตรีราษฎร์
ได้ใช้ไม้หน้าใหญ่และดีกว่ารายการในสัญญา นอกจากนั้นยังทำดี

เล่ม ๔๘ หน้า ๒๘๔๔ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๗๔

โรงเรียนให้เป็นพิเศษอีก เงิน ๓,๘๐๐ บาท และได้ทำพิธีเปิด
การสอนเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ โดยใช้นาม "บุญวาทย์
วิทยาลัย" ที่ขอไว้เดิม ในวันเปิดมีผู้บริจาคทรัพย์และสิ่งของ
บำรุงด้วย ดังต่อไปนี้

นายโก่งวยดีน ให้โต๊ะนักเรียน ๒๐ ชุด ราคา ๑๘๐ บาท
นายท่น วรกุล ให้โต๊ะนักเรียน ๖ ชุด ราคา ๕๕ บาท นายฉินเหยี่ยว
แซ่โหว้ง ให้โต๊ะนักเรียนชนิดนั่งคนเดียว ๕ ชุด ราคา ๕๕ บาท
ขุนอุทานคดี นางคำแดง เกาก็ ให้โต๊ะนักเรียนคนละ ๒ ชุด ราคา
ชุดละ ๘ บาท นายล้วน เทพดบ ยี่ห้อมูยแดง ให้โต๊ะนักเรียน
รายละ ๓ ชุด ราคาชุดละ ๘ บาท นายเก้า นางทองดี นิมพัตย์
ให้โต๊ะแจก ๒ ชั้น ชั้น ๑ ราคา ๓๖ บาท นายหล้า พระอณา ให้เก้าอี้
ไม้ประดับสำหรับครูเก้าอี้ ๑ ราคา ๕ บาท นายกำ สัมผัสพัฒน์ ให้
เก้าอี้หวายเก้าอี้ ๑ ราคา ๓ บาท ๗๕ สตางค์ รองอำมาตย์ตรี หดวง
กำจรวานิช ให้กะดานดำ ๒ แผ่น กับโต๊ะนักเรียนชุด ๑ ราคา
๒๗ บาท คณะครูและนักเรียนโรงเรียนเคนเน็ตแมคเคนซี ให้
ไม้บรรทัดสำหรับกะดานดำหลอด ๑ ราคา ๑ บาท ๕๐ สตางค์
นายพดคำรองตรี เจ้าราชวงศ์ อำมาตย์เอก หดวงศีลขรวิสุทธ์
อำมาตย์ตรี หดวงดิษฐ์พัฒน์ รองอำมาตย์ตรี ขุนโกการักษ์
นายสว่างโต นายทองน่าน วิภาตะวณิช คณะอัยการจังหวัดลำปาง

ให้กะตาคำพร้อมทั้งขาหยั่งคนละแผ่น ราคาแผ่นละ ๘ บาท
นายเดียนตัน นางหอม แซ่ห่าน ให้นำพิกาแขวนเรือน ๓ ราคา
๒๐ บาท ห้างเขียนชั้โตดำปาง ยี่ห้อกวางฮั่วหัด ยี่ห้อเฮ่งไท้เซียง
ยี่ห้อเฮ่งกั รวม ๕ ยี่ห้อ ให้นำพิกาอย่างกตมชนิดคิดเด้าเรือน ๓
ราคา ๓๒ บาท นายสุย จั้มากุด ให้พระบรมรูปรัชกาลปัตยุบัน
เขียนด้วยสีน้ำมัน พร้อมทั้งกรอบแผ่น ๓ ราคา ๖ บาท นายทองอยู่
นางบุญปั้น พัวชรรม ให้พระบรมรูปรัชกาลปัตยุบันและพระ
บรมรูปสมเด็จพระบรมราชินี รวมอย่างละแผ่น ราคา ๔ บาท
นายหยุ่น ณดำปาง ให้พระบรมรูปรัชกาลปัตยุบันพร้อมทั้งกรอบ
แผ่น ๓ ราคา ๒ บาท นางจันทร์หอม ให้พระบรมรูปรัชกาล
ปัตยุบันพร้อมทั้งกรอบ ๔ แผ่น ราคา ๘ บาท นายตุ้ย วงศ์ฮั่วหัด
ให้รูปดำสัตวี ๒ แผ่น ราคา ๔ บาท นายแถม ณดำปาง ให้รูปวิว
แผ่น ๓ ราคา ๒ บาท โรงเรียนยกด้าย ให้นำหวาน ๓๐ โหล
ราคา ๑๐ บาท โรงเรียนฮั่วเคียว ให้นำหวาน ๕ โหล ราคา ๕ บาท
นายทองคำ เควทย์ ให้นำแข็ง ๖๐ ปอนด์ ราคา ๒ บาท ๕๐ สตางค์
ผู้บริจาคทรัพย์สินต่ำกว่า ๑๐ บาท ๕ ราย เป็นเงิน ๓๔ บาท

อนึ่งกิจการลูกเสือในจังหวัดดำปางได้เจริญมากขึ้น ปรากฏว่า
มีกองลูกเสือตลอดถึงอำเภอต่าง ๆ แต่ไม่มีสโมสรเพื่อให้เป็นศูนย์
กลางสำหรับลูกเสือกองต่าง ๆ มารวมพบปะกัน รองอำมาตย์โท

เล่ม ๔๘ หน้า ๒๘๔๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๗๕

ขุนสิทธิวรเวทย์ กรรมการจังหวัดลำปาง ได้ขอศาลจังหวัดลำปาง ให้
มาปลดรั้วขึ้นในบริเวณของโรงเรียนอีกห้องหนึ่ง เป็นเรือน
ชั้นเดียว กว้าง ๑๐ เมตร ๕๐ เซ็นติเมตร ยาว ๑๘ เมตร ๕๐
เซ็นติเมตร โดยใช้แรงนักโทษ รองอำมาตย์โท ขุนพัฒน์นันทภูมิ
พระตำมระวงเรือนจำจังหวัดลำปาง เป็นผู้ควบคุมการรื้อและปลด
รั้ว เงินที่สร้างรั้วไม้ต้น รองอำมาตย์โท หลวงประสานไมตรี
ราษฎร คณะภายพนครตั้งกัก ช่วยนายภายพนครเก็บเงินให้คนหนึ่ง
กับคณะระครปราโมทย์นคร ได้พร้อมใจกันแสดงระครเก็บเงิน
ให้อีกคนหนึ่ง เงินที่เก็บได้ ๒ คราว รวม ๖๓๘ บาท ๖๘ สตางค์
หักค่าใช้จ่ายแล้วคงเหลือ ๕๓๑ บาท ๘๒ สตางค์ ซื่อปูนซิเมนต์
กรวดทรายตัวไม้ขนาดต่าง ๆ กระเบื้อง ฝาปู ดินเงิน ๕๒๕ บาท
เหลือเงิน ๖ บาท ๘๒ สตางค์ เก็บไว้บำรุงกิจการลูกเดือต้อไป
และได้ทำพิธีเปิดรั้วไม้ต้นพร้อมทั้งโรงเรียนประจำจังหวัดลำปาง
“บุญวาทย์วิทยาลัย” เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ด้วยแล้ว

กระทรวงธรรมการมีความยินดี ขออนุมัติในล่วนบุคคล
ข้าราชการประโยชน์ด้วย

แจ้งความมาณวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

ธานีวัต มหาอำมาตย์เอก

เสนาบดี